Szecesszió és Kortárs

TDK konferencia

Építészmérnöki kar

2019

Szerző:

Burányi Fanni

Száraz Anna

Konzulens:

Kronavetter Péter

Vukoszávlyev Zorán

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Középülettervezési Tanszék

A Magyar Királyi Postatakarékpénztár

A Magyar Államkincstár Lechner Ödön és Baumgarten Béla tervei alapján épült 1901-ben. Az akkori nevén még Magyar Királyi Postatakarékpénztár megnevezéssel ismert épület szecessziós stílusban épült. Az épület mind a szecesszió, mind Lechner Ödön munkásságának egyik legkiemelkedőbb alkotása. Szűkös anyagi és időbeli korlátai miatt az építkezés másfél évig tartott, és az építési költségek is igen alacsonynak számítottak a kor akkori középületeihez képest. Lechner célja a gazdaságosság, mint 'nemzeti erény' népszerűsítése volt. Ennek ellenére mai szemmel egy kivételesen részletgazdag, érzékeny eleganciával tervezett épületet láthatunk, rengeteg egyedülálló építészeti, esztétikai megoldással és épületszerkezeti innovációval.

Lechner Ödön

A Magyar Államkincstár épületét Lechner pályájának csúcspontjának, szintézisének tartják. Ezen a ponton érte el építészeti stílusának, alkotói szemléletének kikristályosodását– mellyel talán csak az Iparművészeti Múzeum stílusegysége állítható párhuzamba.

Lechner széleskörű tudást halmozott fel külföldi tanulmányai és utazásai során. Munkájának alapja Európa építészetének megismerése volt – a berlini Schinkel Akadémia elvégzése után beutazta Olaszországot, majd Budapesten telepedett le, és tervező irodát nyitott. Később bejárta Franciaországot, megismerkedett a francia kastélyok építészetével. Mindvégig egy stílust keresett, mely elég rugalmas ahhoz, hogy ötvözve a magyar népi kultúra díszítőelemeivel egy új, nemzeti építészetet teremthessen. *„távoli ideál, mindig egy magyar nemzeti stílus megalkotása lebegett előttem …"*

Végül az inspirációt az angol építészet adta számára. Elemezve a vidéki kastélyokat és úgynevezett 'cottage' házakat, felfigyelt azon épületek eredeti, falusias egyszerűségének varázsára –különös tekintettel arra a jelenségre, miszerint az angolok indiai gyarmataikon is igyekeztek megőrizni saját építési szokásaikat, de az adott terület kulturális motívumait is alkalmazták egyszerre. *„… Ha a/z/ … angol nép nem szégyellte gyarmatainak …*

kultúráját kutatni, részben elsajátítani, mennyivel inkább kötelességünk nekünk magyaroknak, saját népünk művészetét tanulmányozni és azt a mi általános európai kultúránkkal egybeforrasztani! … „ – írta Lechner. A magyar népművészet tanulmányozása elvezette őtaz ázsiai népek művészetéhez, mert a két művészet közt fennálló, - a korabeli nemzeti őstörténet kutatás fellángolásában egyöntetűen gondolt kapcsolat okán bizonyítottnak látott – tagadhatatlan rokonság első pillanatra egyértelműnek tűnt a mesternek.

A tervezési terület

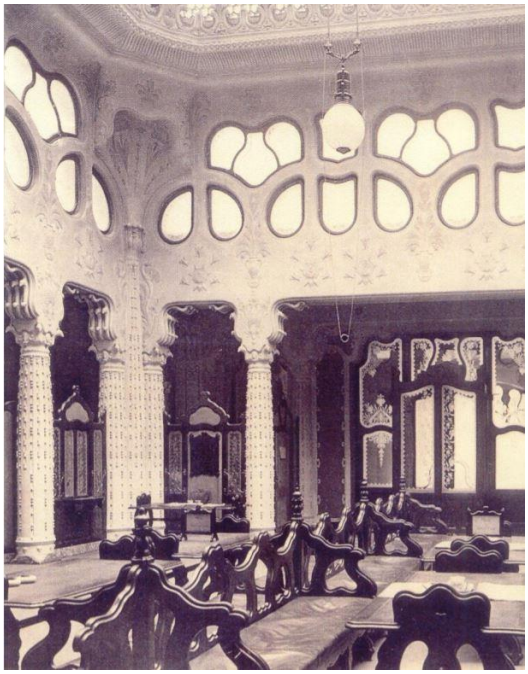

A tervezési terület az épület előcsarnokát és kupolacsarnokát érinti elsődlegesen, a kapcsolódó terek használati modulálásával. A tágas kupolatér, ami egykor az épület pénztárcsarnokaként a Postatakarék lelkét képezte egyedi díszítéssel, népi motívumokkal és egyedi ornamentikával díszített, gazdagságot sugalló, reprezentatív tér volt. Különös szenzáció volt a teret lefedő üvegkupola –mely korának egy igen innovatív, nagyvonalú megoldása volt – ám a hosszútávú használat során, az időjárás viszontagságainak hatására állapotra egyre romlott, míg cserére, új szerkezettel történő helyettesítésére volt szükség. Az eredeti kupolát egy új, általánosabb szerkezeti megoldású és esztétikai minőségű üvegkupolára cserélték. A többszöri átalakítási folyamatok sem kímélték a történeti értékeket, de a funkcionális használat degradálódása az épület egésze szempontjából súlyponti és szellemi jelentőségét tekintve is legmeghatározóbb térrész „eltűnéséhez” vezetett. Az egykor díszes, ünnepélyes kupolatér ma bútorraktárként funkcionál. Az előcsarnok felújított állapotban áll jelenleg, ám eredeti elemeket – a két Lechner által tervezett padot leszámítva – nem találunk benne.

A koncepció

Lechner Ödön szenvedélyesen kereste a korából akkor eltűnőben lévő, és általa erősen értéknek tartott népi motívumok újjászületésének a lehetőségeit.
Az épület és a környék vizsgálata során mi is megtaláltuk azt az építészeti jelenséget, ami számunkra az eltűnőben lévő értéket képviseli. A belváros urbanizációja, a beépítettség nagyléptékű növekedésének hatása, a városlakók felgyorsult életvitele, az utcák zaja mind negatív hatással van a kerületben élőkre és dolgozókra. A kikapcsolódás, relaxáció hiánya egy feszült, szorongó társadalmat eredményez – a sűrű, munkahelyekkel tömött és turistáktól pezsgő környéknek szüksége van egy pontra, amely az intim légkör, nyugodt relaxáció élményét nyújtja. A zárt beépítésben, szinte belső udvarban elhelyezkedő, magas homlokzatokkal körülvett, védett és csendes belső térben szerettük volna megteremteni ezt a fajta városi nyugalmat.
Ehhez segítségül /Lechnerhez hasonlóan/ mi is az orientalista kultúrát hívtuk – ezen világ a relaxációt párhuzamba helyezi a természettel – a nyugalmat a zöldben, a csendben találja meg. Így alakult ki a kupolatéren kívüli, természetes, dús, zöld belső kert, és a kupolatérbe bezárt mesterséges, kortárs építészeti eszközökkel megfogalmazott ’erdő’.

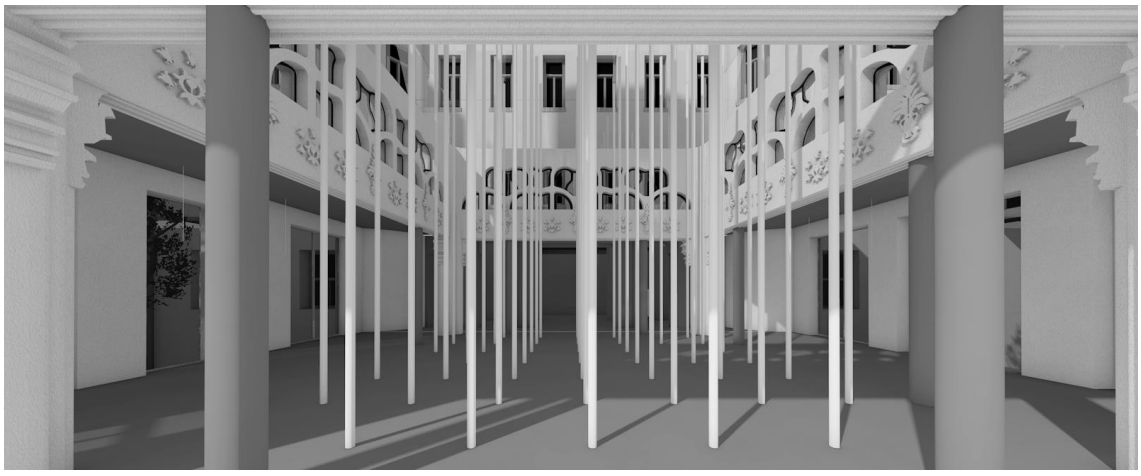

A kupolatér

A kupolateret megtöltöttük egy szintén orientalista alapon nyugvó teaházzal, melyet megnyitnánk a nyilvánosság felé – élettel töltenénk meg a pazar teret és közelebb hoznánk az állami intézmények világát a városlakókhoz. A teret fedő régi kupola elbontásra kerülne, és egy új, megemelt üveg fedést kapna – ezáltal a tér természetes megvilágításhoz jutna, és rálátást kapna a lechneri belső homlokzatra.

Építészeti koncepciónk alapja a meglévő eredeti elemek tisztelete és helyreállítása, melyek a tér képét jelentősen meghatározzák. A díszes, virágmintás motívummal ellátott ablakok, a pilléreken és gerendákon található egyedi domborművek mind az új koncepció részét képezik és az egyszerű, letisztult kortárs elemekkel élnek együtt, azokról nem elterelve, hanem ráirányítva a figyelmet.

Sajnálatos módon a megmaradt eredeti elemek száma viszonylag csekély – ám fontosnak tartottuk, hogy a megsemmisült épületrészek pótlásakor ne teljes helyreállítással próbálkozzunk – ugyanis a megváltozott építéstechnológia miatt az elemek már más minőségben léteznének, mint az eredeti – ezért próbáltuk az elbontott értékeket kortárs építészeti elemekkel pótolni – akárcsak a kupola,vagy a bútorok kapcsán. Az utólagos kiegészítésként megépült, a kupolatér hangsúlyát csökkentő oldalsó épületszárnyak elbontásra kerültek, ezzel helyet adva az udvarnak életet adó belső kertnek.

Az előcsarnok

Az előcsarnok kapcsán a tér megtisztítására szerettük volna fektetni a hangsúlyt, ezáltal az előtérben úszó elemek – a recepció, a kiállítótér – új helyet kaptak, így több figyelem kerülhet az eredeti Lechner bútorokra is. A terület egy új funkcióval bővült – a bal oldali irodában egy állampapír-kötvény tanácsadó iroda került, mely lehetőséget nyújt arra, hogy a városlakók információt szerezzenek a számukra legkedvezőbb lehetőségekről.
A jelenleg a térben úszó recepció a jobb oldali irodában kapna helyet, az itt dolgozók tevékenységüket korszerű informatikai rendszer és kamerák segítségével végezhetnék. A beléptetés egyszerűsítése érdekében a forgókapuk helyett a kétoldalt található kétszárnyú ajtókat kártyaolvasóval látnánk el – így létrehozva egy korszerű, tágas, vendégfogadásra alkalmas teret.

A teázó

A teaház központi kiszolgáló felülete az egykori trezorból került kialakításra, míg a fogyasztótér körfolyosóként a kupolacsarnok külső oldalán fut végig, melynek fala szintmagas ablakokkal van ellátva a két oldalsó, zöld kertre való rálátás érdekében.
A csarnok két hátsó helyisége szorosan kapcsolódik a teázóhoz. A bal oldali helyiségben helyet kapott egy teakóstolásra alkalmas, a teafogyasztás hagyományainak eleget tevő bútorozással ellátott tér, amely akár privát rendezvények lebonyolítására is alkalmas. A jobb oldali helyiségben helyeztük el a jelenleg az előcsarnokban található, az épületről, az építészről és a kincstár működéséről szóló kiállítást, melynek újragondolt formában lévő megtartását fontosnak tartottuk.

Az általunk megalkotott koncepció a korabeli, Lechner Ödön által tervezett és épen maradt épületrészek kihangsúlyozására és annak a szellemiségnek a követésére törekszik, amellyel az eredeti építészeti tervek is megszülettek.
Célunk egy mindenki által használható és szerethető, kortárs szellemű, átlátható tér megformálása volt.

BURÁNFYANNI SZÁRAZNA

SZECESSZIÓ KORTÁRS

ARCHICAD OKTATÁSI VERZIÓ

MAGYARÁLLAMKINCSTÁR KUPOLACSARNOK FELÚJÍTÁS

HOSSZMETSZET/ELEVÁCIÓ m=1:100

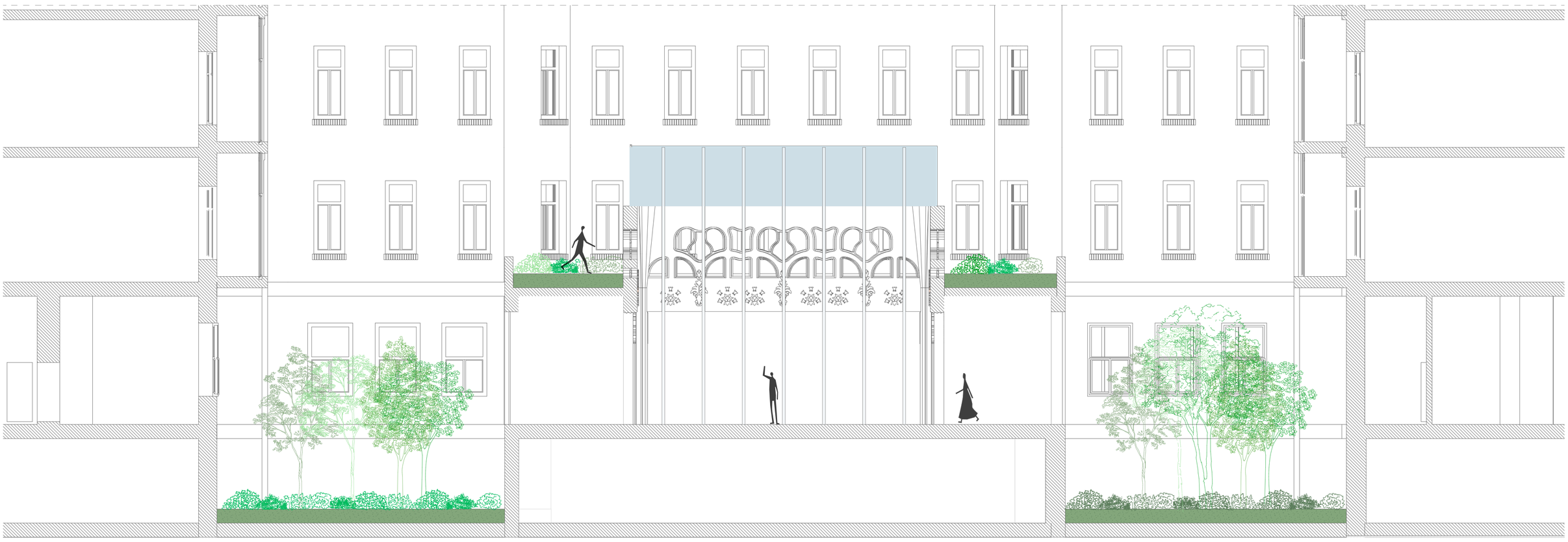

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ m=1:100

BURÁNYI FANNI
SZÁRAZ ANNA

SZECESSZIÓ & KORTÁRS

MAGYAR ÁLLAMKINCSTÁR
KUPOLACSARNOK FELÚJÍTÁS

KERESZTMETSZET M=1:100

KONCEPCIÓ

Építészeti koncepció alapja a meglévő eredeti elem
tiszteletben helyreállítása, ami a kép-jelent
meghatároz. Az ácskísz, és virágmintás íves motívum
ellátott ablakok, a pillérek és gerendák alkotnál
egyedi dombormű mely az új koncepció és
képezik a szecesszió és kortárs elemek kl
együtt, azokról elmeltere lehet nem áírányítva
rJ\HOPHW.
Sajnálatos módon a megmaradt eredeti elemek szá
viszonylag kevés. A legfontosnak tartott, hogy
megsemmisült épületrészek pótlásakor ne telj
helyreállításra próbálkozzunk, ami a megvált
építéstechnológia miatt ma már nem
léteznének, az eredeti részt próbáltuk kiemelni
értékek kortárs építészeti elemekkel ... mikáró
a kupola vagy a bútorok kapcsán. Az utólag
kiegészítésként épült kupola hangsú
csökkentő alsó épületszárnyban kontakt kerültek
ezzel helyet adva az udvarnak, a belső kertnek.

MŰHOLDKÉP

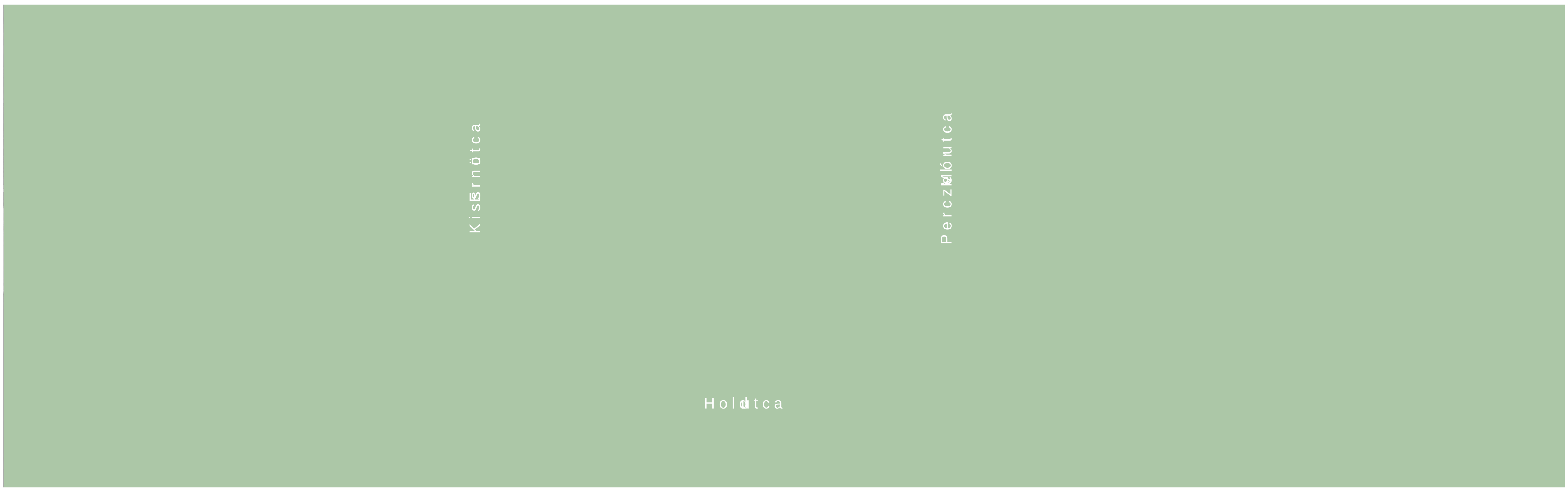

LÁTVÁNYTERVEK

BURÁNFYANNI
SZÁRAAZNNA

SZECESS&ZIÓ
KORTÁRS
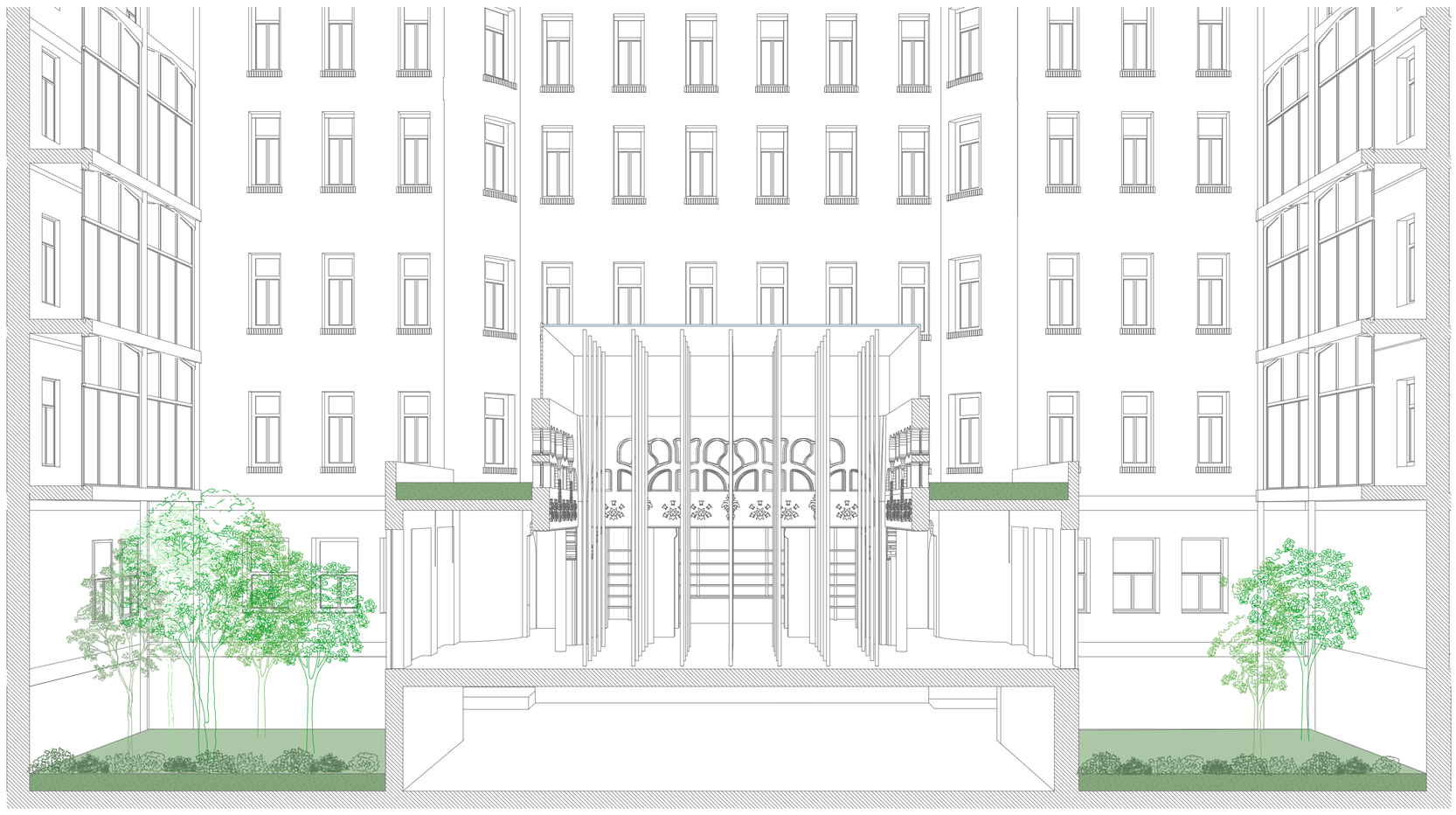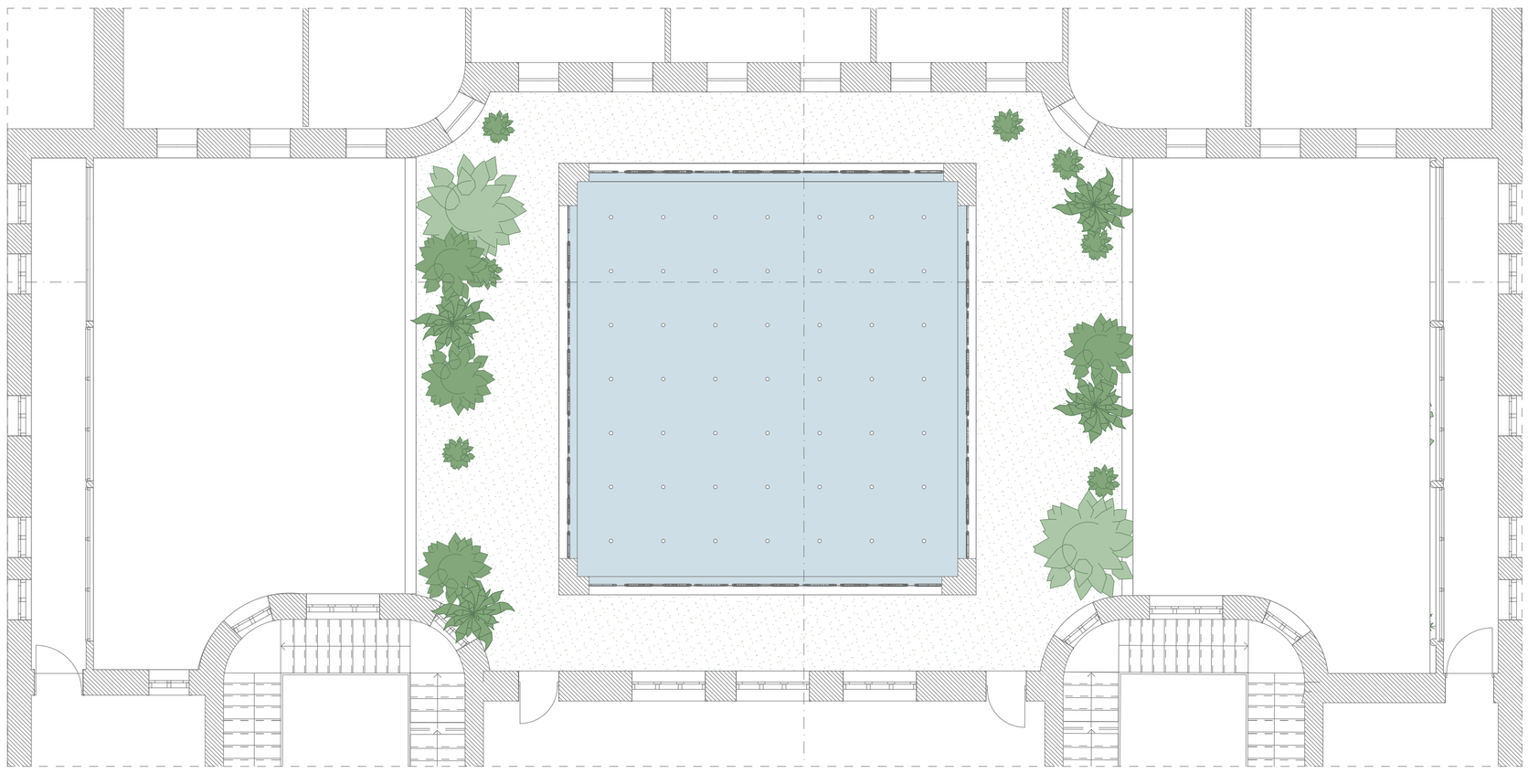
MAGYARÁRLAMKINCSTÁR
KUPOLACSARFELÚJÍTÁS